

WIJ **B**EATRIX, BIJ DE GRATIE GODS,  
KONINGIN DER NEDERLANDEN,  
PRINSES VAN ORANJE-NASSAU,  
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van

houdende wijziging van onder  
meer het Besluit zorgverzekering,  
en het Besluit zorgaanspraken  
AWBZ in verband met  
maatregelen 2013 in het  
zorgpakket

Op de voordracht van Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van  
juli 2012, Z-;

Gelet op de artikelen 11, derde en vierde lid, van de Zorgverzekeringswet en  
6, tweede lid, van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, en 2, tweede lid,  
van de Wet marktordening gezondheidszorg;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van , W);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en  
Sport van 2012, Z-;

Hebben goedgevonden en verstaan:

**Artikel I**

Het Besluit zorgverzekering wordt gewijzigd als volgt:

A

Artikel 2.4 wordt gewijzigd als volgt:

1. In het eerste lid, aanhef, wordt "met uitzondering van de zorg zoals tandarts-  
specialisten die plegen te bieden, alsmede dyslexiezorg als bedoeld in artikel 2.5a"  
vervangen door: dyslexiezorg als bedoeld in artikel 2.5a, zorg bij stoppen-met-  
rokenprogramma als bedoeld in artikel 2.5b, geriatrische revalidatie als bedoeld in  
artikel 2.5c.

2. Het eerste lid, onderdeel a, wordt gewijzigd als volgt:

a. de komma aan het slot van onderdeel 1° wordt vervangen door een  
puntkomma;

b. er worden drie onderdelen toegevoegd, luidende:

4°. de eerste en tweede in-vitrofertilisatiepoging bij een verzekerde jonger dan  
achtendertig jaar, indien er meer dan één embryo wordt teruggeplaatst;

5°. vruchtbaarheidsgerelateerde zorg, indien de verzekerde vrouw drieënveertig  
jaar of ouder is;

6°. zorg zoals tandarts-specialisten plegen te bieden;.

3. De punt aan het slot van het eerste lid, onderdeel c, wordt vervangen door een  
puntkomma.

4. Het derde lid vervalt.

B

Na artikel 2.5a worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

**Artikel 2.5b**

1. Zorg bij stoppen-met-rokenprogramma omvat geneeskundige en farmacotherapeutische interventies ter ondersteuning van gedragsverandering met als doel te stoppen met roken.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, omvat het een keer per kalenderjaar volgen van een programma.

**Artikel 2.5c**

1. Geriatrische revalidatie omvat integrale en multidisciplinaire revalidatiezorg zoals specialisten ouderengeneeskunde die plegen te bieden in verband met kwetsbaarheid, complexe multimorbiditeit en afgenomen leer- en trainbaarheid, gericht op het dusdanig verminderen van de functionele beperkingen van de verzekerde dat terugkeer naar de thuissituatie mogelijk is.
2. De geriatrische revalidatie valt slechts onder de zorg, bedoeld in het eerste lid, indien:
  - a. de zorg aansluit op verblijf als bedoeld in artikel 2.10 in verband met geneeskundige zorg zoals medisch-specialisten die plegen te bieden, waarbij dat verblijf niet vooraf is gegaan aan verblijf als bedoeld in artikel 9 van het Besluit zorgaanspraken AWBZ gepaard gaande met behandeling als bedoeld in artikel 8 van dat besluit in dezelfde instelling, en
  - b. de zorg bij aanvang gepaard gaat met verblijf als bedoeld in artikel 2.10.
3. De duur van de geriatrische revalidatie, bedoeld in het tweede lid, bedraagt maximaal zes maanden. In bijzondere gevallen kan de zorgverzekeraar een langere periode toestaan.

C

Artikel 2.6, zevende lid, komt te luiden:

7. Dieetadvisering omvat voorlichting met een medisch doel over voeding en eetgewoonten tot een maximum van drie behandeluren per kalenderjaar.

D

Artikel 2.7 wordt gewijzigd als volgt:

1. In het vierde lid, onderdeel d, vervalt: aan verzekerden vanaf de leeftijd van zes jaar.
2. Het zesde lid vervalt.

E

In artikel 2.8 vervalt het zesde lid en wordt het zevende lid vernummerd tot zesde lid.

F

Artikel 2.9, derde lid, vervalt.

G

Artikel 2.10, vierde lid, vervalt.

H

Artikel 2.16 vervalt.

I

Na artikel 2.15 wordt een paragraaf ingevoegd, luidende:

### **§ 1a. De eigen bijdragen**

#### **Artikel 2.16**

1. De verzekerde betaalt voor eerstelijnspsychologische zorg een eigen bijdrage per zitting of per internetbehandeltraject.
2. De verzekerde van achttien jaar of ouder betaalt een eigen bijdrage voor zorg zoals psychiaters of klinisch-psychologen die plegen te bieden, waarbij de zorg geldt als ontvangen op de datum waarop de dbc is geopend.
3. Het tweede lid is niet van toepassing op:
  - a. een dbc voor indirecte tijd;
  - b. een dbc voor crisis;
  - c. zorg zoals psychiaters of klinisch-psychologen die plegen te bieden aan een verzekerde die, met toepassing van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen, verblijft in een psychiatrisch ziekenhuis als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel h, van die wet;
  - d. zorg indien bemoeizorg de aanleiding is voor het starten van de dbc.

#### **Artikel 2.16a**

De verzekerde van achttien jaar of ouder betaalt een eigen bijdrage voor mondzorg, bedoeld in artikel 2.7, eerste en vijfde lid, onderdeel b.

#### **Artikel 2.16b**

1. De verzekerde betaalt een eigen bijdrage voor een geneesmiddel als bedoeld in artikel 2.8, eerste lid, dat is ingedeeld in een groep van onderling vervangbare geneesmiddelen, indien de inkoopprijs hoger is dan de vergoedingslimiet. Een eigen bijdrage wordt ook betaald voor zover een geneesmiddel is bereid uit een geneesmiddel waarvoor een eigen bijdrage is verschuldigd.
2. Bij ministeriële regeling wordt geregeld hoe de eigen bijdrage wordt berekend.

#### **Artikel 2.16c**

De verzekerde betaalt voor een bij ministeriële regeling aan te wijzen hulpmiddel als bedoeld in artikel 2.9, een eigen bijdrage ter grootte van:

- a. een daarbij vermeld bedrag wegens besparing van kosten,
- b. het verschil tussen de aanschaffingskosten en het bij dat hulpmiddel vermelde bedrag, dat kan verschillen naar gelang de groep van verzekerden, waartoe de verzekerde behoort, of
- c. een bij die regeling te bepalen percentage van de kosten van het hulpmiddel.

#### **Artikel 2.16d**

1. De verzekerde van achttien jaar of ouder betaalt voor verblijf als bedoeld in artikel 2.10, dat noodzakelijk is in verband met zorg zoals psychiaters of klinisch psychologen die plegen te bieden, een eigen bijdrage per maand, met die n verstande dat geen bijdrage verschuldigd is gedurende de eerste eenendertig dagen van dat verblijf.

2. Een onderbreking van ten hoogste zeven dagen wordt niet als onderbreking beschouwd, maar deze dagen tellen niet mee voor de berekening van de eenendertig dagen.
3. Over een gedeelte van een maand is de bijdrage, bedoeld in het eerste lid, gelijk aan het bedrag per maand vermenigvuldigd met twaalf maal het aantal dagen waarover die bijdrage binnen die maand verschuldigd is en gedeeld door 365.

#### **Artikel 2.16e**

De verzekerde die op het moment van opname achttien jaar of ouder is, betaalt voor verblijf als bedoeld in artikel 2.10, dat noodzakelijk is in verband met zorg zoals medisch-specialisten die plegen te bieden, niet zijnde zorg, bedoeld in artikel 2.16d, een eigen bijdrage per verpleegdag als omschreven in de op grond van de Wet marktordening gezondheidszorg vastgestelde beleidsregel voor de prestaties en tarieven medisch specialistische zorg.

#### **Artikel 2.16f**

1. De verzekerde betaalt voor verzorging als bedoeld in artikel 2.12, een eigen bijdrage per uur, indien het betreft verzorging ten huize van de verzekerde.
2. De verzekerde en haar kind betalen ieder voor verzorging als bedoeld in artikel 2.12, die verleend wordt in een instelling zonder dat verblijf in de instelling medisch noodzakelijk is een eigen bijdrage per dag, vermeerderd met een bij ministeriële regeling te bepalen bedrag waarmee het tarief van de instelling per dag te boven gaat.

#### **Artikel 2.16g**

1. De verzekerde is voor ziekenvervoer, anders dan per motorvoertuig als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel b, van de Tijdelijke wet ambulancezorg, een eigen bijdrage per kalenderjaar verschuldigd.
2. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald in welke situaties de eigen bijdrage niet van toepassing is.

#### **Artikel 2.16h**

Bij ministeriële regeling wordt de hoogte van de eigen bijdragen, bedoeld in de artikelen 2.16, 2.16a en 2.16c tot en met 2.16g, vastgesteld.

J

Bijlage 1, eerste lid, onderdeel d, onder 1°, komt te luiden:

1°. Chronic obstructive pulmonary disease indien sprake is van stadium II of hoger van de GOLD Classificatie voor COPD.

#### **Artikel II**

Het Besluit zorgaanspraken AWBZ wordt gewijzigd als volgt:

A

In artikel 2 vervalt onderdeel h en worden de onderdelen i tot en met m verletterd tot h tot en met l.

B

Artikel 11 vervalt.

**Artikel III**

Artikel 3 van het Besluit uitbreiding en beperking werkingssfeer WMG wordt gewijzigd als volgt:

1. In het eerste lid vervalt onderdeel g en worden de onderdelen h tot en met m geletterd g tot en met l.
2. In het tweede lid wordt "onder f, g en i tot en met m" vervangen door: onder f en h tot en met l.

**Artikel IV**

Artikel 11 van het Besluit zorgaanspraken AWBZ, zoals dat artikel luidde op 31 december 2012, blijft van toepassing op vóór 1 januari 2013 door een instelling in bruikleen verstrekte verpleegartikelen tot ten hoogste zesentwintig weken nadat de bruikleen is aangevangen.

**Artikel V**

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 januari 2013.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Volksgezondheid,  
Welzijn en Sport,

## **Nota van toelichting**

### **I. Algemeen**

#### **1. Inleiding**

Met dit besluit zijn het op grond van de Zorgverzekeringswet (Zvw) vastgestelde Besluit zorgverzekering, het op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) vastgestelde Besluit zorgaanspraken AWBZ en het op grond van de Wet marktordening gezondheidszorg gebaseerde Besluit uitbreiding en beperking werkingssfeer WMG per 1 januari 2013 gewijzigd.

Deze besluiten zijn gewijzigd ter uitvoering van maatregelen uit hoofde van het Begrotingsakkoord 2013<sup>1</sup>, het Regeerakkoord<sup>2</sup>, het Pakketadvies 2012 van het College voor zorgverzekeringen (CVZ)<sup>3</sup> en de heroriëntatie hulpmiddelen. Op de met dit besluit getroffen maatregelen wordt hierna verder ingegaan.

#### **2. Begrotingsakkoord 2013**

Dit besluit omvat de volgende maatregelen uit het Begrotingsakkoord 2013.

##### **2.1. Eigen bijdrage voor verblijf in een instelling voor medisch-specialistische zorg**

Het betreft hier een eigen bijdrage voor verzekerden van achttien jaar en ouder voor een verpleegdag bij een klinische opname voor medisch-specialistische zorg van € 7,50. De verpleegkosten bij opname komen volledig ten laste van de zorgverzekering. Dat geldt ook voor de hotelmatige verblijfskosten. Deze laatste kosten die niet zorggerelateerd zijn, vervangen voor een deel de kosten die thuis ook gemaakt zouden worden. Het is derhalve redelijk een bijdrage voor deze kosten te vragen.

##### **2.2. Procentuele eigen bijdrage voor hoortoestellen**

De hulpmiddelen gerelateerd aan stoornissen in de hoorfunctie worden per 1 januari 2013 functiegericht omschreven en voor de hoortoestellen wordt dan de maximale vergoeding vervangen door een eigen bijdrage van 25% van de kosten. Dit wordt geregeld in de Regeling zorgverzekering. De basis voor de nieuwe bijdrage is met dit besluit geregeld in het nieuwe artikel 2.16c, onderdeel c, van het Besluit zorgverzekering.

De functiegerichte omschrijving is conform de ingezette beleidslijn voor de hulpmiddelen. Door de huidige maximale vergoeding voor een hoortoestel te schrappen, heeft de zorgverzekeraar er direct financieel belang bij om scherp te onderhandelen over de prijs van een hoortoestel ten behoeve van zijn verzekerden. Door de functiegerichte omschrijving heeft een zorgverzekeraar ook betere mogelijkheden om selectief in te kopen voor zijn verzekerden. Een procentuele eigen bijdrage stimuleert bovendien ook de verzekerde tot een meer kostenbewuste keuze. Immers, hoe lager de prijs van het hoortoestel hoe lager de eigen bijdrage.

---

<sup>1</sup> Kamerstukken II 2011/12, 33 280, nr. 1.

<sup>2</sup> Kamerstukken II 2010/11, 32 417, nr. 15.

<sup>3</sup> Uitgave CVZ 2012, 307.

### **2.3. Opneming stoppen-met-rokenprogramma en opheffing beperking dieetadvisering**

Met ingang van 1 januari 2012 is het stoppen-met-rokenprogramma uit het Zvw-pakket verwijderd en is de aanspraak op vergoeding van extramurale dieetadvisering beperkt tot de dieetadvisering die onderdeel is van de gecoördineerde, multidisciplinaire zorg aan een verzekerde die lijdt aan een chronische obstructieve longziekte, of aan diabetes of die een cardiovasculair risico heeft. Met dit besluit is het stoppen-met-rokenprogramma weer in het pakket opgenomen en is geregeld dat aanspraak bestaat op maximaal drie uren dieetadvisering per kalenderjaar ten laste van de zorgverzekering.

### **3. Het Regeerakkoord**

Dit besluit omvat de volgende maatregelen uit het Regeerakkoord.

#### **3.1 Beperking ivf-pogingen**

In het Regeerakkoord<sup>4</sup> is aangegeven dat thans drie ivf-behandelingen collectief worden vergoed en dat dit wordt beperkt tot één behandeling. Deze beperking moet een besparing opleveren van € 30 miljoen op jaarbasis. Omdat in het Besluit zorgverzekering wordt gesproken van een ivf-poging, wordt deze term hier verder gehanteerd.

#### *Alternatieven*

Tijdens de behandeling van de begroting van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) in de Tweede Kamer der Staten-Generaal in november 2010 is een motie van de leden Dijkstra en Voortman<sup>5</sup> aangenomen waarin de regering wordt verzocht voor deze maatregel alternatieven te ontwikkelen die ertoe strekken op doelmatiger en patiëntvriendelijker wijze te besparen op de kosten van ivf.

Ter uitvoering van die motie is met de Nederlandse Vereniging voor Obstetrie en Gynaecologie (NVOG), Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en Freya, een patiëntenvereniging voor mensen met vruchtbaarheidsproblematiek, verkend of en op welke wijze er op een andere manier invulling kan worden gegeven aan de Regeerakkoordmaatregel. Uit de verkenning is gebleken dat doelmatigheidswinst te halen valt op een drietal terreinen:

1. Indicatiestelling: op basis van de kans op zwangerschap nauwkeuriger bepalen of en wanneer het starten van ivf zinvol is.
2. Medicatiebeleid: het meer op maat, dus doelmatiger, voorschrijven van medicatie.
3. Behandel- en kwaliteitsbeleid: het implementeren van nieuwe technieken en inzichten waardoor de fertiliteitbehandelingen verbeteren bij gelijkblijvende zwangerschapskans.

In de brief van 8 november 2011 aan de Tweede Kamer is aangegeven dat de voorstellen kansrijk lijken in termen van doelmatigheidswinst<sup>6</sup>, maar dat eerst duidelijk moet zijn of de geïnventariseerde alternatieven de beoogde besparing halen en of deze zo implementeerbaar zijn dat de besparing een adequate vervanging is voor de in het Regeerakkoord opgenomen maatregel. Aan de

---

<sup>4</sup> Kamerstukken II 2011/12, 33 204, nr. 3.

<sup>5</sup> Kamerstukken II 2010/11, 32 500 XVI, nr.46.

<sup>6</sup> Kamerstukken II 2011/12, 33 000 XVI, nr. 24.

Tweede Kamer is toegezegd het CVZ te vragen de voorstellen daarop te laten toetsen. Ook is meegedeeld dat indien het niet lukt tot een adequate invulling van de alternatieve maatregelen te komen, de maatregel uit het Regeerakkoord per 2013 zal worden ingevoerd.

#### *Advies CVZ*

Aan het CVZ is gevraagd over de volgende alternatieven een oordeel uit te spreken:

- a. terugplaatsing van één embryo in plaats van twee embryo's (eSET);
- b. inschatting prognose en afwachten (afwachtend beleid);
- c. doelmatig medicijngebruik;
- d. gebruik kort in plaats van lang stimulatieprotocol;
- e. introductie leeftijdsgrens van eenenveertig jaar;
- f. gebruik biosimilars;
- g. afzien van karyogram;
- h. laparoscopische electrocoagulatie;
- i. gelijkwaardigheid verschillende types gonadotrofines (urinaire en recombinant preparaten).

Het CVZ heeft op 12 juni 2012 het gevraagde rapport<sup>7</sup> uitgebracht. De onder a, b, c en i genoemde alternatieven ziet het CVZ als reële alternatieven. Wat betreft a adviseert het CVZ de terugplaatsing van één embryo te beperken tot verzekerden tot achtendertig jaar voor zover het gaat om de eerste twee ivf-pogingen. Plaatsing van één embryo leidt tot een vermindering van het aantal meerlingzwangerschappen en de daarmee samenhangende morbiditeit, mortaliteit en kosten. In alle andere gevallen kan het terugplaatsen van twee embryo's aangewezen zijn.

Het CVZ oordeelt dat, in vergelijking met de oorspronkelijke maatregel (vergoeden van drie naar één ivf-poging) de alternatieve voorstellen uit het oogpunt van kwaliteit en doelmatigheid de voorkeur verdienen. Zoals gevraagd in de motie, worden de patiënten met de alternatieve voorstellen veel meer ontzien. Invulling van de bezuiniging wordt immers niet uitsluitend gerealiseerd door verzekeringsrechten te beperken, maar vooral ook door substantiële doelmatigheidswinst (voorstel c en i). Daarnaast wordt door toepassing van de alternatieve voorstellen kwaliteitswinst geboekt (voorstel a en b). De geselecteerde alternatieven vergen dat de achterban van de NVOG conform de voorstellen gaat handelen. Ook zorgverzekeraars zullen zich extra moeten inspannen bij de inkoop en controle.

Voorts heeft het CVZ op 12 juni 2012 het rapport "Een leeftijdsgrens voor vruchtbaarheidsbehandelingen"<sup>8</sup> uitgebracht. In dat rapport adviseert het CVZ een leeftijdsgrens van drieënveertig jaar in te voeren voor het vergoeden ten laste van de zorgverzekering van vruchtbaarheidsgerelateerde zorg aan vrouwen. Het bereiken van de leeftijd van drieënveertig jaar betekent bij vrouwen in het algemeen het einde van de fertiele levensfase. In het licht van de Zvw acht het CVZ daarom deze grens verdedigbaar.

Het totale besparingspotentieel van deze alternatieven wordt geschat op maximaal € 38,1 miljoen, maar het CVZ geeft daarbij wel aan dat er sprake is van enige onzekerheden.

---

<sup>7</sup> Uitgave CVZ 2012, volgnummer 2012070955.

<sup>8</sup> Uitgave CVZ 2012, volgnummer 2011028902.



### *Gekozen alternatief*

Ik heb besloten om de aanbevelingen van het CVZ over te nemen. Dit houdt in dat met dit besluit voor verzekerden tot achtendertig jaar voor zover het gaat om de eerste twee ivf-pogingen slechts één embryo mag worden teruggeplaatst. Alleen in dat geval komen de ivf-pogingen voor rekening van de zorgverzekering. In alle andere gevallen kan het terugplaatsen van twee embryo's voor rekening van de zorgverzekering komen indien dat aangewezen is. Daarenboven heb ik besloten, conform het advies van het CVZ, een leeftijdsgrens van drieënveertig jaar voor vruchtbaarheidsgerelateerde zorg aan vrouwen in te voeren. Ook hiervoor is het Besluit zorgverzekering aangepast.

De overige aanbevelingen van het CVZ vergen geen wijziging van het Besluit zorgverzekering.

In onderzoek is aangetoond dat door uitstel van behandelingen (bij een goede prognose) in de wachttijd spontane zwangerschappen ontstaan en minder vruchtbaarheidsbehandelingen nodig zijn. Het afwachtende beleid bij een goede prognose op basis van een risicoscore (Hunalt score) is in de richtlijn "Onverklaarbare subfertiliteit" vastgelegd. Dit beleid is evidence based (conform de stand van de wetenschap). Als dat beleid niet is toegepast, is de verzekerde niet aangewezen op een ivf en heeft zij geen recht (artikel 2.1, tweede en derde lid, van het Besluit zorgverzekering) op een ivf-poging ten laste van de zorgverzekering.

De effecten van de ivf-maatregel zullen eind 2013 worden gemonitord.

Vrouwen die een ivf-poging ondergaan, houden medicatie (gonadotrofines) over ter waarde van gemiddeld € 400 á € 425. Door het meer doelmatig voorschrijven van medicatie kunnen overbodige kosten worden beperkt. De gynaecologen, verenigd in de NVOG, hebben toegezegd daadwerkelijk doelmatiger te gaan voorschrijven. Ook de andere partijen ZN en Freya, staan achter deze maatregel. Voor zorgverzekeraars houdt de maatregel in dat zij bij de inkoop van interventies met hormonale follikelstimulatie rekening moeten houden met het doelmatig voorschrijven van gonadotrofines. Met het CVZ ben ik dus van mening dat het hier gaat om een reëel besparingsvoorstel. Ook ben ik met het CVZ van mening dat naast het doelmatig voorschrijven ten aanzien van de grootte van de verpakkingen relevant is dat recombinantmiddelen indien mogelijk vervangen worden door urinaire recombinantpreparaten. Ik wil hierover duidelijke afspraken maken met partijen.

Het doelmatig voorschrijven zou kunnen worden versterkt door overheveling van gonadotrofines naar het ziekenhuiskader, waardoor ziekenhuizen verantwoordelijk worden voor de inkoop van deze middelen. Dat is evenwel niet voor 1 januari 2014 te realiseren. Dit hoeft echter het behalen van de beoogde besparingen niet in de weg te staan. Als daadwerkelijk overgegaan wordt tot het voorschrijven van een kleinere dosis, conform de afspraak, en vervanging van recombinantvarianten door urinaire preparaten wordt de beoogde besparing bereikt. Dit zal uit de monitor blijken.

### **3.2. Overheveling geriatrische revalidatie**

Met dit besluit is de geriatrische revalidatie onder de te verzekeren prestaties Zvw gebracht en uit de aanspraken op grond van de AWBZ verwijderd. Het gaat hier om een maatregel die door vorige kabinetten in gang is gezet<sup>9</sup> en waartoe ook dit kabinet in het Regeerakkoord heeft besloten. Ook het CVZ heeft in zijn

---

<sup>9</sup> Kamerstukken II 2008/09, 30 597, nrs. 15, 49, 66 en 72, 2009/10, 29 248, nr. 109, 2010/12, nr. 30597, nr. 184.

pakketadvies 2007<sup>10</sup> geadviseerd de geriatrische revalidatie uit de AWBZ over te hevelen naar de Zvw.

### *Achtergrond*

Geriatrische revalidatie richt zich op kwetsbare ouderen die in het ziekenhuis een medisch-specialistische behandeling hebben ondergaan, bijvoorbeeld als gevolg van een beroerte of botbreuk of voor een nieuwe knie of heup. Deze oudere cliënten hebben behoefte aan een multidisciplinaire revalidatiebehandeling die aan hun individuele herstel mogelijkheden en trainingstempo is aangepast en rekening houdt met eventuele andere aandoeningen (complexe multimorbiditeit). Doel is hen te helpen terugkeren naar de thuissituatie en maatschappelijk te blijven participeren. Deze zorg wordt thans vrijwel uitsluitend intramuraal geleverd door instellingen die zorg verlenen op het terrein van de verpleging en persoonlijke verzorging, onder leiding van een specialist ouderengeneeskunde. Geriatrische revalidatie onderscheidt zich in zorginhoud en cliëntgroep van de medisch-specialistische revalidatie, die al onderdeel uitmaakt van de Zvw-prestaties. Die revalidatie vindt plaats onder leiding van een revalidatiearts in gespecialiseerde centra en ziekenhuizen.

In 2011 omvatte het AWBZ-budget voor de geriatrische revalidatie ongeveer € 740 miljoen (inclusief kapitaallasten in prijzen 2011). Per jaar vangen circa 45 000 geriatrische revalidatietrajecten aan. De gemiddelde duur van een geriatrische revalidatiebehandeling was in 2011 42 dagen.

### *Doel overheveling*

Doel van de overheveling naar de Zvw is het verbeteren van de geriatrische revalidatie door een betere aansluiting tussen ziekenhuisbehandeling en geriatrische revalidatie. Hoewel patiënten direct na de ziekenhuisgreep gebaat zijn bij een snelle start van de revalidatiebehandeling, blijven zij nog regelmatig te lang in het ziekenhuis liggen of worden niet goed doorverwezen. In veel regio's weten instellingen elkaar steeds beter te vinden, maar de samenwerking kan in het algemeen beter.

Daarnaast is het doel om mogelijk te maken dat er korte intensieve revalidatieprogramma's komen. De financieringsystematiek van de AWBZ is namelijk niet geënt op variabele behandelintensiteit terwijl een kort intensief revalidatieprogramma voor patiënten die dit fysiek en mentaal aankunnen veelal beter werkt dan een langdurige laagintensieve revalidatiebehandeling van een paar uur per week. Voor bijvoorbeeld cliënten met een Cerebro Vasculair Accident is snel en intensief revalideren bewezen effectief. De zorgzwaartepakketfinanciering ontmoedigt een kortere ligduur in combinatie met intensieve behandeling.

Voorts geeft de AWBZ nauwelijks mogelijkheden voor extramuraal behandelarrangementen, terwijl hier in de revalidatie na klinische opname wel behoefte aan is. In het algemeen zal een cliënt voor wie dat mogelijk is, na verloop van tijd thuis beter en sneller revalideren dan in een intramurale verblijfssituatie, uiteraard onder de voorwaarde dat passende poliklinische revalidatiezorg kan worden aangeboden. Tot slot kan voor de geriatrische revalidatie een kwaliteitsslag worden gemaakt als de zorg meer geconcentreerd in gespecialiseerde instellingen wordt aangeboden. Verenso, de beroepsvereniging van de specialisten ouderengeneeskunde, heeft in 2010 een norm gepubliceerd voor het minimum aantal behandelingen per locatie om optimale kwaliteit te kunnen bieden.

---

<sup>10</sup> Uitgave CVZ 2007, 248.

## *Effecten*

Door overheveling van de geriatrische revalidatie van de AWBZ naar de Zvw wint de geriatrische revalidatiezorg aan kwaliteit en doelmatigheid. De verwachting is dat zich een meer gespecialiseerd aanbod van revalidatiezorg ontwikkelt, de overgangen binnen de keten van ziekenhuis naar huis soepeler verlopen en meer variabele zorgarrangementen worden aangeboden (zorg op maat).

Zorgverzekeraars voeren na de overheveling naar de Zvw de regie over de hele keten van geriatrische revalidatiezorg en hebben belang bij een kosteneffectieve inrichting van deze ketenzorg. Zij zullen via hun inkoopbeleid de betrokken zorgaanbieders prikkelen tot meer kwaliteit en doelmatigheid. Zorgverzekeraars moeten geprikkeld worden om de zorg zo doelmatig mogelijk in te kopen. Per 1 januari 2015 zullen zorgverzekeraars daarom nagenoeg volledig risicodragend zijn voor deze zorg.

Daarnaast zal het aanbod diverser worden, omdat de Zvw-financiering een meer gevarieerd zorgaanbod mogelijk maakt. Er komen meer dbc-zorgproducten dan er thans revalidatiezorgproducten zijn onder de AWBZ. De betrokken beroepsgroepen zullen in hun kwaliteitsleidraden ook meer gaan sturen op aanbod op maat voor de cliënt.

In het zicht van de voorgenomen overheveling heeft de zorgsector op het terrein van verpleging en verzorging met andere betrokken veldpartijen verschillende initiatieven genomen gericht op kwaliteitsverbetering van de geriatrische revalidatie, zoals een efficiëntere inrichting van de zorgketen, het ontwikkelen van nieuwe behandelarrangementen en de inzet op een kortere en intensievere behandeling van revalidatiecliënten. Voor de cliënten is winst dat zij met een hoog renderende revalidatiebehandeling langer zelfstandig kunnen functioneren. Met de overheveling ontstaat een meer gevarieerd aanbod waardoor zij zorg op maat kunnen krijgen en bijvoorbeeld ook thuis kunnen revalideren.

Uiteindelijk dient de doelmatigheidswinst die met deze zorg geboekt kan worden zich ook in een besparing vertalen. In het Regeerakkoord is per 2015 structureel € 50 miljoen voor doelmatigheidswinst op het Budgettair Kader Zorg (BKZ) ingeboekt.

De voorbereidingen met betrekking tot het overhevelen van de geriatrische revalidatie van de AWBZ naar de Zvw zijn reeds bij de aankondiging van dit voornemen in de brief van 13 juni 2008 over de toekomst AWBZ<sup>11</sup> van start gegaan. Om tot een goede uitvoering per 1 januari 2013 te komen, zijn de afgelopen periode de volgende zaken voorbereid:

- Er is voor deze zorg een dbc-systematiek ontwikkeld door DBC-Onderhoud en de Nederlandse Zorgautoriteit.
- Er is een triage instrument door Verenso ontwikkeld, waarbij relevante professionals betrokken waren. In dit instrument wordt beschreven op welke wijze patiënten worden doorverwezen naar de verschillende vormen van zorg (AWBZ-zorg, medisch-specialistische zorg en geriatrische revalidatie) en welke patiëntkenmerken hieraan ten grondslag liggen. Deze kenmerken zijn essentieel voor de afbakening van de verschillende vormen van zorg. Tevens is dit instrument richtinggevend voor de zwaarte van het te declareren product.

---

<sup>11</sup> Kamerstukken II 2008/09, 30 597, nr. 15.

- Er zijn experimenten uitgevoerd met innoverende zorg in zestien proeftuinen. De effecten van de proeftuinen op de kwaliteit van zorg worden gemonitord en beschreven in een "Leidraad goede zorg".
- Er is een start gemaakt met de ontwikkeling van indicatoren om de kwaliteit van zorg te kunnen meten.
- Er is zorggedragen voor de ondersteuning van instellingen bij de invoering van dbc's, zowel organisatorisch als op ICT-gebied.

#### **4. Pakketadvies 2012 van het CVZ**

Het CVZ brengt elk jaar een pakketadvies uit waarin het college adviseert over het pakket voor het komende jaar. In zijn pakketadvies 2012 heeft het CVZ geadviseerd over het pakket 2013.

Onderdeel van het pakketadvies is een samenvatting van de adviezen die het CVZ sinds het pakketadvies van het jaar daarvoor heeft uitgebracht. Twee van die adviezen leiden tot wijziging van het Besluit zorgverzekering. Deze betreffen fluorideapplicaties bij jeugdige verzekerden en de formulering van de aandoening COPD op de lijst van chronische aandoeningen ter behandeling waarvan langdurige fysio- of oefentherapie voor rekening van de zorgverzekering komen (verder te noemen: chronische lijst).

##### **4.1 Fluorideapplicaties bij jeugdige verzekerden**

In het rapport "Fluorideapplicaties bij jeugdige verzekerden" van 22 november 2011<sup>12</sup> stelt het CVZ voor de leeftijd van zes jaar bij fluorideapplicaties te laten vervallen. De ten laste van de zorgverzekering komende mondzorg voor verzekerden tot achttien jaar omvatte tot nu toe fluorideapplicaties vanaf de leeftijd van zes jaar. Aan de leeftijd van zes jaar lag ten grondslag dat pas vanaf het zesde jaar blijvende gebitselementen doorbreken. Er blijkt echter een tendens te zijn dat blijvende gebitselementen al op jongere leeftijd doorbreken. Daardoor komt het steeds vaker voor dat verzekerden die wel al blijvende gebitselementen hebben, maar nog geen zes jaar zijn geen fluorideapplicaties ontvangen. Het CVZ adviseert daarom dat fluorideapplicaties voor verzekerden onder de zes jaar voortaan ter beschikking staan vanaf het doorbreken van blijvende gebitselementen. Vanwege het belang dat het kabinet hecht aan een tijdige en effectieve inzet van preventieve maatregelen om de gebitsgezondheid van de jeugd op een hoog peil te brengen, is voornoemd advies overgenomen en is met dit besluit de leeftijd van zes jaar vervallen.

##### **4.2 Actualisering vermelding aandoening COPD op chronische lijst**

In het rapport "Fysio- en oefentherapie bij chronisch obstructieve pulmonary disease (CPOD)" van 2 april 2012<sup>13</sup> adviseert het CVZ de aandoening COPD te handhaven op bijlage 1 van het Besluit zorgverzekering (de chronische lijst) omdat fysio- en oefentherapie bij deze indicatie voldoet aan de stand van de wetenschap en praktijk. Verder adviseert het CVZ de verouderde maat waarin de aandoening COPD op de chronische lijst wordt uitgedrukt (FEVI/VC kleiner dan 60%) aan te passen.

Dit advies van het CVZ is overgenomen. De aandoening COPD is op bijlage 1 van het Besluit zorgverzekering gehandhaafd, maar de verouderde aanduiding daarvan is vervangen door een verwijzing naar stadium II of hoger van de Gold Classificatie voor COPD.

---

<sup>12</sup> Uitgave CVZ 2011, 2011083070

<sup>13</sup> Uitgave CVZ 2012, volgnummer 2012005854.

## 5. Heroriëntatie hulpmiddelen

Bij de behandeling van de begroting van het Ministerie van VWS voor het jaar 2005 heeft de Tweede Kamer verzocht de hulpmiddelenverstrekking te vereenvoudigen<sup>14</sup>. Dit verzoek heeft geleid tot het besluit de verstrekking van hulpmiddelen op grond van de AWBZ op te heffen en deze hulpmiddelen te herverdelen over de Zvw en Wmo. In verband met de beoogde herverdeling is aan het CVZ in september 2008 een uitvoeringstoets gevraagd over de praktische gevolgen daarvan.

Het CVZ heeft op 16 juli 2009 het rapport "Heroriëntatie Hulpmiddelen"<sup>15</sup> uitgebracht. In dat rapport stelde het CVZ voor alle hulpmiddelen die gericht zijn op de zelfredzaamheid in en om de woning onder de Wmo te brengen en de hulpmiddelen die betrekking hebben op het compenseren van een specifieke aandoening in de Zvw onder te brengen. De hulpmiddelen in de AWBZ zouden op basis van dat onderscheid worden verdeeld in hulpmiddelen die onder de Wmo en hulpmiddelen die onder de Zvw zouden vallen. Het gaat bij de hulpmiddelenverstrekking in de AWBZ om het in bruikleen verstrekken gedurende een termijn van ten hoogste zesentwintig weken van onder meer inrichtingselementen voor de woning, transferhulpmiddelen en hulpmiddelen zoals anti-decubitusmatrassen, douche- of toiletstoelen en toiletverhogers. Als reactie op het CVZ-voorstel heeft ZN samen met de Chronisch Zieken en Gehandicaptenraad (CG-Raad) en de Centrale Samenwerkende Ouderenorganisatie (CSO) een alternatieve indeling voorgesteld. In de ZN-variant worden alle hulpmiddelen, met uitzondering van de woonvoorzieningen en vervoersvoorzieningen, waaronder de scootmobiel, in de Zvw ondergebracht. Het CVZ heeft vervolgens de ZN-variant en de CVZ-variant met elkaar vergeleken. Op 30 november 2009 heeft het CVZ het rapport "Heroriëntatie Hulpmiddelen 2, vergoeding hulpmiddelen beter geregeld"<sup>16</sup> uitgebracht. Het CVZ handhaaft in dat rapport zijn advies om de hulpmiddelen themagewijs te herschikken naar de Zvw en Wmo.

De Tweede Kamer is vervolgens op 11 juni 2011 geïnformeerd dat dit advies van het CVZ zal worden gevolgd omdat die indeling van het CVZ het meest logisch is<sup>17</sup>.

Tijdens de behandeling van de begroting voor het jaar 2012 van het Ministerie van VWS is de motie Gerbrands c.s.<sup>18</sup> ingediend waarin de regering wordt verzocht geen Zvw-hulpmiddelen en geen AWBZ-hulpmiddelen over te hevelen naar de Wmo maar deze onder de Zvw te laten vallen en verder niets te veranderen aan de hulpmiddelen die nu onder de Wmo vallen. Deze motie is door een brede meerderheid van de Tweede Kamer aanvaard<sup>19</sup>. Ter uitvoering van de motie is voor de ZN-variant gekozen en zijn de hulpmiddelen met dit besluit uit het AWBZ-pakket geschrapt en zullen deze onderdeel uit gaan maken van het Zvw-pakket. Hiervoor zal de Regeling zorgverzekering per 1 januari 2013 zijn aangepast.

## 6. Financiële gevolgen 2013

De maatregelen waar dit besluit betrekking op heeft, hebben over het jaar 2013 de volgende financiële gevolgen voor het Budgettair Kader Zorg:

---

<sup>14</sup> Handelingen II 28 oktober 2004, TK 15.

<sup>15</sup> Uitgave CVZ 2009, nr. 279.

<sup>16</sup> Uitgave CVZ 2011, volgnummer: 29101224.

<sup>17</sup> Kamerstukken II 2010/11, 32 805, nr. 1.

<sup>18</sup> Kamerstukken II 2011/12, 33 000 XVI, nr. 52.

<sup>19</sup> Handelingen II, 15 november 2011, TK 23.

1. De geraamde opbrengst als gevolg van het invoeren voor verzekerden van achttien jaar en ouder van een eigen bijdrage per verpleegdag voor verblijf in een instelling voor medisch-specialistische zorg bedraagt € 55 miljoen.
- b. De geraamde opbrengst als gevolg van invoering van een eigen bijdrage voor hoortoestellen van 25% van de kosten in plaats van de maximale vergoeding die tot nu toe geregeld is, bedraagt € 27 miljoen.
2. De geraamde meerkosten als gevolg van het opnemen in het Zvw-pakket van zorg bij stoppen-met-rokenprogramma bedragen € 20 miljoen.
3. De geraamde meerkosten als gevolg van het opnemen van drie uren dieetadvisering per kalenderjaar in het pakket bedragen € 44 miljoen.
4. De geraamde opbrengst van de beperking van de aanspraak op vergoeding van ivf-pogingen en de daarbij behorende maatregelen bedraagt voor de Zvw € 30 miljoen.
5. Naar raming betekent het opnemen van de geriatrische revalidatie in het Zvw-pakket meerkosten voor de Zvw van ongeveer € 740 miljoen (prijsniveau 2011) en een besparing voor de AWBZ met hetzelfde bedrag.
6. Naar raming betekent de overheveling van de hulpmiddelen van de AWBZ naar de Zvw een besparing op de kosten voor de AWBZ van € 79 miljoen. De extra kosten voor de Zvw zijn eveneens geraamd op € 79 miljoen.

## **7. Administratieve lasten en regeldruk**

De maatregelen in dit besluit leiden op één onderdeel na (registratie over het aantal verpleegdagen) niet tot extra administratieve lasten en nalevingskosten. De maatregelen sluiten aan bij reguliere informatiestromen zoals deze nu al zijn georganiseerd tussen (zorg)instellingen, verzekeraars en cliënten. Zorgaanbieders en zorgverzekeraars wisselen namelijk in de huidige situatie al gegevens uit over de zorgconsumptie van de cliënten/patiënten, zodat dat in de praktijk geen gevolgen heeft. Ook de inning van de eigen bijdrage(n) valt binnen de reguliere processen, omdat nu al gegevens worden gewisseld ten behoeve van zowel het vrijwillig als het verplicht eigen risico. Voor de informatie over het aantal verpleegdagen moeten de informatiestromen echter wel worden aangepast.

## **II. Artikelsgewijs**

### Artikel I

*Onderdeel A, voor zover het artikel 2.4, aanhef, betreft*

Met het wijzigen van de aanhef van artikel 2.4 is geregeld dat de in dat artikel omschreven geneeskundige zorg ook zorg bij stoppen-met-rokenprogramma en geriatrische revalidatie bevat. Deze zorg is verder omschreven in de artikelen 2.5b en 2.5c. Om misverstanden te voorkomen is de uitsluiting van geneeskundige zorg zoals tandarts-specialisten plegen te bieden van de aanhef naar onderdeel a, onder 6°, verplaatst. Voor zover deze zorg verzekerd is, heeft artikel 2.7 (mondzorg) daarop betrekking.

*Onderdeel A, voor zover het ivf-pogingen betreft*

In artikel 1, onderdeel e, is het begrip ivf-poging gedefinieerd zoals dat relevant is voor de te verzekeren Zvw-prestaties. Onderdeel van een ivf-poging is het terugplaatsen van een of twee embryo's. Teneinde te regelen dat bij de eerste twee ivf-pogingen als een vrouw jonger is dan achtendertig maar één embryo wordt teruggeplaatst, is aan artikel 2.4, eerste lid, onder a, een nieuw onderdeel 4°, toegevoegd. In alle andere gevallen geldt dat er twee embryo's kunnen

worden teruggeplaatst als dat is aangewezen.

Met toevoeging van het nieuwe onderdeel 5° is geregeld dat een verzekerde vrouw van drieënveertig jaar en ouder geen recht heeft op vergoeding van vruchtbaarheidsgerelateerde zorg. Daarbij gaat het om alle diagnostiek en behandeling van vruchtbaarheidsproblemen die geboden wordt vanaf het moment dat een vrouw zich tot een arts wendt voor ongewilde kinderloosheid en onderzoek gedaan wordt naar een eventuele oorzaak van het vruchtbaarheidsprobleem.

#### *Onderdeel B*

##### *Artikel 2.5b (zorg bij stoppen-met-rokenprogramma)*

Zoals in het algemene deel van de toelichting is aangegeven gaat het om de zorg die per 1 januari 2012 uit het pakket is verwijderd. Het programma bestaat uit een combinatie van op gedragsverandering gerichte interventies (in een groep of individueel) met farmacotherapeutische interventies. Verzekerden kunnen dit programma maximaal één keer per kalenderjaar voor rekening van de zorgverzekering volgen.

##### *Artikel 2.5c (geriatrische revalidatie)*

In het eerste lid van artikel 2.5c is omschreven wat de geriatrische revalidatie omvat.

Zoals in het algemene deel van de toelichting is aangegeven, richt de geriatrische revalidatie zich op kwetsbare ouderen die in het ziekenhuis een medisch-specialistische behandeling hebben ondergaan, bijvoorbeeld als gevolg van een beroerte of botbreuk of voor een nieuwe knie of heup. Deze oudere cliënten hebben behoefte aan een multidisciplinaire revalidatiebehandeling die aan hun individuele herstelmogelijkheden en trainingstempo is aangepast en rekening houdt met eventuele andere aandoeningen (complexe multimorbiditeit). Doel is hen te helpen terugkeren naar de thuissituatie en maatschappelijk te blijven participeren.

In het eerste lid zijn deze elementen van de geriatrische revalidatiezorg omschreven.

Net als in de andere in het Besluit zorgverzekering omschreven zorg is de formulering "plegen te bieden" gebruikt. Bij de geriatrische revalidatie gaat het om integrale en multidisciplinaire revalidatiezorg zoals specialisten ouderengeneeskunde die plegen te bieden. Zoals in de nota van toelichting op het Besluit zorgverzekering is aangegeven, betekent het noemen van deze beroepsbeoefenaren niet dat deze zorg ook door hen geleverd moet worden. Het opnemen van een beroepsgroep kadert slechts de inhoud en omvang van de zorg in. Wie de zorg voor rekening van de zorgverzekering levert, is een verantwoordelijkheid van de zorgverzekeraar en verzekerde. Zij maken daar samen afspraken over in de zorgverzekeringsovereenkomst. Dat kunnen dus andere, ook niet in het Besluit zorgverzekering genoemde beroepsbeoefenaren zijn. Dat zijn ook vaak instellingen.

Een specialist ouderengeneeskunde is een arts die de opleiding voor het specialisme ouderengeneeskunde heeft gevolgd en in het register van specialisten ouderengeneeskunde van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst is ingeschreven. Overigens bestaat dit specialisme pas sinds 1 januari 2009 en is dit specialisme een opvolging van de verpleeghuisgeneeskunde. Artsen die voor 1 januari 2009 de opleiding zijn begonnen, zijn geregistreerd als verpleeghuisarts, maar worden nu ook

specialisten ouderengeneeskunde genoemd.

In het eerste lid zijn de termen kwetsbaarheid en complexe multimorbiditeit gebruikt. Er is sprake van kwetsbaarheid indien er een gelijktijdige afname is op meer gebieden van het vermogen om weerstand te bieden aan fysieke belasting en bedreigingen door omgevingsinvloeden, waarbij sprake is van verlies aan vitaliteit, zowel lichamelijk als geestelijk<sup>20</sup>. Er is sprake van complexe multimorbiditeit indien de aanwezigheid van ziekten, stoornissen, beperkingen en handicaps leidt tot het verlies van welbevinden, waarbij de oorzaken van de problemen moeilijk te ontrafelen zijn en de effecten van de behandeling van de afzonderlijke ziekten anders kunnen zijn dan verwacht<sup>21</sup>.

Voorts regelt het eerste lid dat de zorg gericht moet zijn op het dusdanig verminderen van de functionele beperkingen van de verzekerde dat terugkeer naar de thuissituatie mogelijk is. Onder de thuissituatie valt ook wonen in een verzorgingshuis, maar niet in een instelling zoals een verpleeghuis. Dat volgt uit het tweede lid, onderdeel a.

In het tweede lid zijn de cumulatieve voorwaarden voor de geriatrische revalidatie geregeld. Deze zijn dat de geriatrische zorg moet aansluiten op het verblijf in het ziekenhuis en dat de verzekerde vóór de ziekenhuisopname niet in een verpleeghuis verbleef (onderdeel a). Bovendien moet de geriatrische revalidatie bij aanvang gepaard gaan met verblijf (onderdeel b). Deze laatste voorwaarde kan mogelijk op termijn komen te vervallen indien de zorg op basis van cliëntenkenmerken en zorgpaden geleverd kan worden.

Voor de terminologie met betrekking tot het ziekenhuisverblijf is aangesloten bij hetgeen in artikel 2.10 van het Besluit zorgverzekering is geregeld. Voor de terminologie met betrekking tot het verblijven in een verpleeghuis is aangesloten bij de terminologie die in artikel 15 van het Besluit zorgaanspraken is gehanteerd, namelijk dat er sprake is van verblijf en behandeling in dezelfde instelling.

Als de geriatrische revalidatie start, is er geen indicatie meer voor het verblijf in een ziekenhuis. De cliënt kan nog wel onder controle van de medisch-specialist zijn en de dbc voor de ziekenhuiszorg hoeft dus nog niet te zijn afgesloten. Wel is de behandeling voor de aandoening waarvoor geriatrische revalidatie is aangewezen aan de specialist ouderengeneeskunde overgedragen.

In het derde lid is geregeld dat de duur van de zorg beperkt is tot maximaal zes maanden. Het kan daarbij gaan om een klinische of poliklinische behandeling of een dagbehandeling. Bij uitzondering kan de geriatrische revalidatie meer tijd in beslag nemen. In dat geval kan de zorgverzekeraar een periode langer dan zes maanden toestaan.

De geriatrische revalidatie is in het Besluit zorgaanspraken AWBZ niet als aparte zorgvorm omschreven. Met het regelen van geriatrische revalidatie in het Besluit zorgverzekering is deze zorg automatisch uit het AWBZ-pakket geschrapt. Immers, ingevolge artikel 2, eerste lid, aanhef, van het Besluit zorgaanspraken AWBZ valt zorg die kan worden bekostigd op grond van een zorgverzekering als bedoeld in de Zvw, niet onder de AWBZ-aanspraken.

---

<sup>20</sup> Bron: Sterke medische zorg voor kwetsbare ouderen, KNMG, maart 2010.

<sup>21</sup> Bron: Rapport van de Gezondheidsraad van 22 januari 2008 "Ouderdom komt het gebreken. Geneeskunde en zorg bij ouderen met multimorbiditeit", publicatienummer 2008/01



Voor cliënten die op 1 januari 2013 geriatrische revalidatie ontvangen die al in 2012 gestart was, geldt eveneens dat de geriatrische revalidatie met ingang van 1 januari 2013 voor rekening van de zorgverzekering komt. De maatregel heeft dus onmiddellijke werking.

#### *Onderdeel C*

Tot 1 januari 2012 bestond, ten laste van de zorgverzekering, aanspraak op dieetadviesing, zijnde voorlichting met een medisch doel over voeding en eetgewoonte tot een maximum van vier behandeluren per kalenderjaar. Met ingang van 1 januari 2012 is de aanspraak op dieetadviesing beperkt tot de dieetadviesing die onderdeel is van de gecoördineerde, multidisciplinaire zorg aan een verzekerde die lijdt aan een chronische obstructieve longziekte, of aan diabetes of die een cardiovasculair risico heeft. Gezien de in het Begrotingsakkoord 2013 beschikbaar gestelde middelen is het Zvw-pakket met dit besluit uitgebreid met maximaal drie behandeluren dieetadviesing. Deze maximering geldt met ingang van 1 januari 2013 ook voor dieetadviesing die onderdeel is van de gecoördineerde, multidisciplinaire zorg aan een verzekerde die lijdt aan een chronische obstructieve longziekte, of aan diabetes of die een cardiovasculair risico heeft.

#### *Onderdeel D, voor zover het fluorideapplicatie betreft*

Zoals in het algemene deel van de toelichting is uiteengezet, is artikel 2.7, vierde lid, onderdeel d, gewijzigd teneinde verzekerden onder de zes jaar voortaan recht te geven op fluorideapplicaties voor rekening van de zorgverzekering vanaf het doorbreken van blijvende gebitselementen.

Het CVZ heeft literatuuronderzoek gedaan naar de vraag of professionele fluorideapplicatie bij kinderen die nog geen blijvende gebitselementen hebben, voldoet aan de stand van de wetenschap en praktijk. Uit dit literatuuronderzoek blijkt dat niet kan worden aangetoond dat fluorideapplicatie bij kinderen met een melkgebit ter preventie van tandcariës, behoort tot de stand van de wetenschap en praktijk. Deze zorg behoort dus niet tot het pakket.

Verzekerden zijn slechts redelijkerwijs aangewezen op professionele fluorideapplicatie ter preventie van tandcariës vanaf het doorbreken van het eerste element van het blijvend gebit.

#### *Onderdelen A, voor zover het de eigen bijdrage betreft, D, voor zover het de eigen bijdrage betreft, en E tot en met I*

Zoals in het algemene deel van de toelichting is aangegeven, is met dit besluit voor verzekerden van achttien jaar en ouder voor verblijf in een instelling voor medisch-specialistische zorg een eigen bijdrage per verpleegdag ingevoerd. Dit is geregeld in het nieuwe artikel 2.16e. Omdat het meestal gaat om een kortdurende opname is voor deze eigen bijdrage geregeld dat voor de leeftijd van achttien jaar relevant is of de verzekerde op het moment van opname achttien jaar is. Wordt de verzekerde dus gedurende het verblijf achttien jaar dan is hij geen eigen bijdrage verschuldigd.

Daarnaast is de basis vastgelegd om een eigen bijdrage voor hoortoestellen van 25% van de kosten te heffen in plaats van de eigen bijdrage die tot nu toe geregeld is. Dit is geregeld in het nieuwe artikel 2.16c, onderdeel c.

Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om alle bepalingen over de eigen bijdragen, ook de al in 2012 en eerder geregelde eigen bijdragen, in een aparte paragraaf van het Besluit zorgverzekering op te nemen. Hierdoor is het

overzichtelijker voor welke zorg eigen bijdragen gelden. Daarbij is er tevens voor gekozen zoveel mogelijk in het Besluit zorgverzekering te regelen en de nadere regeling in de Regeling zorgverzekering zoveel mogelijk te beperken tot de bedragen.

#### *Onderdeel J*

Met deze wijziging is de verouderde omschrijving op bijlage 1 van het Besluit zorgverzekering van de aandoening COPD vervangen door een verwijzing naar stadium II of hoger van de Gold Classificatie.

#### **Artikel II, III en IV**

Artikel 2, eerste lid, onderdeel h, en artikel 11 van het Besluit zorgaanspraken AWBZ vervallen vanwege het verwijderen van de hulpmiddelen (in deze bepalingen verpleegartikelen genoemd) uit het AWBZ-pakket. Hierdoor vervalt ook de verwijzing naar artikel 11 van het Besluit zorgaanspraken AWBZ in het Besluit uitbreiding en beperking werkingssfeer WMG.

De verzekerde die uiterlijk op 31 december 2012 een verpleegartikel in bruikleen heeft gekregen, behoudt recht op bruikleen van dat verpleegartikel ten laste van de AWBZ gedurende zes maanden nadat de bruikleen is aangevangen.

De Minister van Volksgezondheid,  
Welzijn en Sport,

mw. drs. E.I. Schippers